

Asia: VN/15319/2024

Valtioneuvoston periaatepäätös yrittäjyydestä, päivittäminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään koskien valtioneuvoston periaatepäätöstä yrittäjyydestä

Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutin lausunto koskien Yrittäjyyden neuvottelukunnassa 23.4.2024 esiteltyä luonnosta valtioneuvoston periaatepäätökseksi

1 Johdanto

- Yrittäjyyden periaatepäätös on pääpiirteittäin erittäin onnistunut ja on toivottavaa, että siinä kuvattuja tavoitteita saavutetaan jo tällä hallituskaudella. Tämä yrittäjyystrategia pyrkii myös laajavaikutteisiin rakenteellisiin muutoksiin, joiden voidaan nähdä lisäävän yrittämisen kannustavuutta ja kannattavuutta eri elämäntilanteissa. On myös erinomaista, että kaikenkokoisen yritystoiminnan merkitys nostetaan johdantokappaleessa esille. Esitämme tässä lausunnossa sekä yleisempiä periaatepäätöstä koskevia näkökulmia, että tarkkarajaisempia lisäys- ja täsmennysesityksiä.

2 Lähtökohdat

- Lähtökohdat-osiossa todetaan seuraavaa ”Suomessa yrityskanta on mikro- ja pienyritysvaltaista. Vuonna 2022 Suomen noin 443 700 yrityksestä 98,3 prosenttia (436 170 kpl) oli pieniä ja keskisuuria yrityksiä (pl. maa-, metsä- ja kalatalous)”. On hienoa, että mikroyritysten rooli on tässä nostettu esiin. Mikroyritykset ovat kappalemäärällä mitattuna suurin kokoluokka edustaen 96,5 % kappalemäärästä, 22,3% henkilöstöstä ja 17,7% liikevaihdosta. Pienyritykset edustavat vain 2,9 % kappalemäärästä. Saman tilaston mukaan (Tilastokeskus 2022, luettu 5/2024) sillä erotuksella, että tässä on maa-, metsä- ja kalatalous mukana, mikroyrityksiä on suomessa 551 539 kpl kun pieniä yrityksiä on 16 401 kpl.

- Lähtökohdat -osiossa todetaan, että "...yksinyrittäjyys on valtaisa". Sanamuotoa voisi täsmentää esim. seuraavasti: "...yksinyrittäjyys on kasvanut." Yksinyrittäjien määrä on kasvanut 2000-luvulla ja tämä on myös positiivinen trendi siltä osin kun se perustuu uusien yritysten perustamiseen, joka kasvattaa yritysten perustamistiheyttä, vahvistaa verkostoja ja toimii alustana uusille startupeille ja tuleville kasvuyrityksille.

- Kappaleessa todetaan, että "Uusien yritysten perustaminen sekä jo olemassa olevan yritystoiminnan kehittäminen, kasvu ja

innovatiivisuus sekä elinkeinorakenteen uudistuminen ovat keskeisiä Suomen kilpailukyvyyn, talouskasvun ja työllisyyden näkökulmista." Alhainen yritysten perustamisaktiivisuus samoin kuin startup-yritysten pidempiaikainen laskutrendi ovat elinkeinorakenteen uudistumisen kannalta keskeisiä haasteita. Esimerkkejä yritysten perustamisaktiivisuutta lisäävistä tekijöistä, prosesseista ja parhaista käytännöistä voidaan etsiä niistä pienistä kehittyneistä talouksista, joissa uusien yritysten perustamisaktiivisuus on korkea: Virossa perustamistiheys on ollut vuosia Euroopan korkeinta, moninkertainen Suomeen nähden, ja myös muissa Pohjoismaissa jatkuvasti noin kolmanneksen suurempi kuin Suomessa (World Bank 2024).

- Työnantajayritysten määrän kasvu on tärkeä tavoite, mutta sen saavuttaminen ei näytä realistiselta, mikäli emme saavuta verrokkimaita myös yritysten perustamisaktiivisuudessa ja kasvua tavoittelevien startup-yritysten määrässä. Uusia kasvuhakuisia startup-yrityksiä tarvitaan lisää - pian ja paljon. Esimerkiksi yrityshautomo- ja kiihdyttämöpalvelujen tarjontaan, prosesseihin ja tuloksellisuuteen on syytä kiinnittää huomiota.

- Kappaleessa todetaan seuraavaa "On keskeistä, että yrityksiä ei rasiteta velvollisuuksilla ja sääntelyllä, jotka heikentävät niiden mahdollisuuksia..." Tämä on tärkeä tavoite ja on olennaista, että yritystoiminnan käynnistämistä ja yritystoimintaa haittaavia rakenteellisia esteitä puretaan ja kannustavuutta lisätään. Samalla on kuitenkin syytä ottaa ennakoivasti huomioon mm. yritys vastuullisuus kilpailuetuna ja pidemmällä aikavälillä myös toiminnan edellytyksenä Euroopassa.

- Kappaleessa todetaan: "Valtion eri toimijat edistävät yritysten perustamista sekä jo toimivan yritystoiminnan kehittämistä, kasvua ja kansainvälistymistä...". Tässä olisi tärkeä mainita kunnissa tehtävät matalan kynnyksen paikalliset elinvoimapaalvelut (kaavoitus, työllisyyspalvelut, yritysten ohjaus, luvitus, erilaiset valvontamekanismit). Nämä ovat merkittävässä roolissa paikallisen yritystoiminnan edellytysten tukemisessa kasvun eri vaiheissa.

3.1. Yritysten uudistumisen, kasvun ja kansainvälistymisen tavoitteet

Suomalaisen teollisuuspolitiikan tulee uudistua, jotta se on kilpailukykyistä, myös EU-tasolla ja globaalisti

- Suomen vientiä harjoittavien mikroyritysten määrä on alhainen ja pienen kotimarkkinan Suomessa on keskeistä varmistaa, että mikro- ja pk-yritykset tekevät huomattavasti nykyistä enemmän suoraa vientiä sen lisäksi, että tuottavat ”niiden bruttovientiä suuremman merkityksen viennin kotimaiselle arvonlisälle”. Vientimme nojaa harvalukuisiin suurten yritysten toimitusketjuihin. Kestävän kasvun turvaamiseksi erityisesti mikroyritykset tarvitaan vientiin mukaan. Suomessa mikroyritysten tavaravienti on absoluuttisesti ja maan kokonaistavaravientiin suhteutettuna Euroopan alhaisin (Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_trade_in_goods_by_enterprise_size#Shares_by_size_class_at_EU_Member_State_level_for_total_trade). Esimerkiksi Ruotsin yritysten kokonaistavaravienti oli vuonna 2022 Eurostatin mukaan 182 MRD€ ja Suomen 81MRD€ - ero Ruotsin eduksi säilyy myös väkilukuun suhteutettuna. Tarkasteltaessa mikroyritysten vientiä, Ruotsin mikroyritysten vienti on Suomen mikroyritysten vientiin verrattuna kymmenkertainen. Ruotsissa mikroyritykset tuottavat 14,5 % tavaraviennistä, Suomessa vain 3,3 %. Tämän hetken kasvu- ja vientiohjelmat ja -rahoitus eivät ota riittävästi huomioon kasvu- ja vientihakuisten mikroyritysten erityispiirteitä. Kasvun ja viennin tehokas edistäminen mikroyrityksissä edellyttää näiden oman kasvu- ja vientiohjelman käynnistämistä.

- Yritysten uudistumisen, kasvun ja kansainvälistymisen tavoitteissa onnistumisen arvioimiseksi tarvitaan kansallisen tason tutkimustiedon lisäksi syvemmälle pureutuvaa, luotettavaa ja kansainvälisesti vertailukelpoista tutkimustietoa. Esimerkkinä tällaisesta tutkimuksesta voidaan nostaa esille Global Entrepreneurship Monitor -tutkimus, joka tuottaa väestötason vertailukelpoista tutkimustietoa erityisesti yrittäjyysaktiivisuudesta, yrittäjyysilmastosta ja yrittäjyysintentioista sekä yrittäjyyteen vaikuttavista sosioekonomisista olosuhteista globaalisti. Nykytila-analyysi ja päätöksenteko tulisi perustua vertailukelpoiseen tietoon, jolloin voidaan tunnistaa ja poistaa Suomen ja sitä edistyneempien verrokkimaiden välisiä kuluja. Tietoon perustuvat toimet toimeliaisuuden lisäämiseksi rakentavat myös maamme kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta globaalin pandemian ja Venäjän Ukrainaankohdistaman hyökkäyssodan vuoksi muuttuneessa toimintaympäristössä.

- Kappaleessa on tärkeitä nostoja koskien kestävästä kasvusta, elinkeinorakenteen uudistumisesta sekä puhtaan siirtymän globaalin investointiaallon hyödyntämisestä. Tämä vahvistaa tarvetta Suomalaisten yritysten yritys vastuullisuuden huomioimiselle globaalina kilpailuetuna ja siitä aktiiviselle viestimiselle, jotta Suomessa toimivien yritysten tyypillisesti hyvin vastuullisuusvaatimukset täyttävät toimet tulevat ansaitusti tunnistetuiksi.

Puhtaan siirtymän mahdollisuuksien hyödyntäminen ja sen tavoitteet

- Kilpailukykyiset ja skaalautuvat innovaatiot syntyvät usein startupeissa tai tutkimusperusteisissa spin-off-yrityksissä. Tutkimustiedon nopeutettua kaupallistamista ja skaalaamista kansainvälisille markkinoille tulisi nykyisestä vahvistaa.

- Puhtaan siirtymän kaupallistettavia teknologioita syntyy tutkimuksen kautta (yliopistot, tutkimuslaitokset) esim. Business Finlandilla on jo toimivia rahoitusinstrumentteja, kuten Research to Business. Iso kysymys on kuinka nämä ideat hankkeet etenevät kaupallistamiseen ja skaalataan kansainvälisesti. Puhtaan energian tuottaman lisäarvon hyödyntämiseen ja kasvattamiseen on syytä panostaa sekä alueellisesti että kansallisesti.

Digitalisaatio ja sen tavoitteet

- Yritysten digitalisuuden edistämisen tulisi olla elinkeinopolitiikan keskeisimpiä tavoitteita. Koulutuspolitiikalla tulee varmistaa riittävä digiosaaminen kaikille. Yrityskentällä tarvitaan esimerkkejä sellaisista yrityksistä, jotka digitalisaatioon panostamalla ovat nousseet uutteen kasvuun. Nämä tulee nostaa esille.

- On tärkeä jatkossakin varmistaa, että Suomen tietoliikenneverkot ovat laadultaan ja kattavuudeltaan riittävät uuden teknologian mahdollisuuksiin. Tämä edistää harvaan asuttujen alueiden yritystoimintaa ja alueiden elinvoimaa.

Julkinen yritysrahoitus ja sen tavoitteet

- Olisi tärkeää tuottaa kokonaisymmärrys julkisesta yritysrahoituksesta erilaisten yrityksen kasvun eri vaiheissa. Samalla ymmärretään rahoituksen kustannustehokkuus ja vaikuttavuus. Käytännössä alkuvaiheen yrityksillä on erilaisia tarpeita, jotka voidaan jaotella esimerkiksi yrityksen tavoitteen mukaan:

Tavoitteena on yksinyrittäjäyys. Tässä nykyiset palvelut ja -rahoitus toimivat. Harvaan asuttujen alueiden julkisten yrityspalvelujen rooli mikroyritysten liiketoiminnan kehittämisen kannalta on olennaista. Uusyrityskeskukset toimivat vain harvoissa kunnissa. Näiden osalta on syytä kiinnittää huomiota toimintaympäristön ja matalan kynnyksen yrityspalvelujen kehittämiseen.

Tavoitteena on palkata muutamia henkilöitä, maltilliset kasvutavoitteet. Tässä alueellisten yrityspalvelujen ja uusyrityskeskusten palvelut toimivat ja nykyiset julkiset rahoitusinstrumentit riittävät. Kassavirtarahoitus on näissä yrityksissä oleellinen. Työllisyyspalvelujen ja alueellisten, alueelliset erityispiirteet tuntevien yrityspalvelujen yhteistyötä on tässä tärkeää onnistumisen kannalta. Rahoitusta yrityspalvelujen kehittämiseen tarjoavat mm. maakuntaliitot ja ELY-keskukset. Toimissa on syytä kiinnittää huomiota siihen, että maltillista kasvua tukevat toimet saavat jatkossakin kehittämisrahoitusta.

Tavoitteena kansainvälistyminen ja kasvu (startup). Nykyiset toimintaympäristöt eivät tue tehokkaasti kansallisella tasolla kansainvälistymiseen ja kasvuun tähtääviä alkuvaiheen yrityksiä. Tässä oikein järjestetyllä ja kriteeristöt täyttävällä yrityshautomopalvelulla ja sitä tukevalla toimintaympäristön rahoituksella saavutetaan kustannustehokkuus ja vaikuttavuus. Samalla parannetaan yrityksen rahoituskelpoisuutta yksityisillä markkinoilla.

TKI-toiminta ja sen tavoitteet

- Aloittavat yrityksen, erityisesti kansainvälistä ja skaalautuvaan yritystoimintaa suunnittelevat tarvitsevat tehokkaat ja osaavat yrityshautomopalvelut. Näissä palveluissa on merkittäviä puutteita Suomessa verrattuna esimerkiksi muihin Pohjoismaihin. Benchmarkkaamalla pohjoismaiset hautomoympäristöt ja ottamalla parhaat käytännöt Suomessa nopeutetusti käyttöön on mahdollista korjata tilanne keskipitkällä aikavälillä.

Startup –yrittäjyys ja sen tavoitteet

- Tämä saavutetaan rakentamalla selkeä kasvua erivaiheissa tukeva järjestelmä. Aikaisen vaiheen toimintaympäristöt (ns. hautomopalvelut) esimerkiksi kuten Ruotsissa Vinnovan ja alueiden yhteinen panostus ja rahoitusmalli jatkuvana prosessina toimiville hautomopalveluille. Yksityinen raha löytää hautomovaiheen jälkeen kiinnostavat startupit ja edesauttaa kehitystä kiihdyttämöillään tämän jälkeen. Esimerkkejä toimivista ratkaisuista on myös muissa Pohjoismaissa.

Omistajanvaihdokset ja niiden tavoitteet

- Tällä hetkellä tätä toimintaa koordinoi vaikuttavasti valtakunnallinen omistajanvaihdosfoorumi (OV-foorumi), jonka toiminnan pysyvyyden varmistaminen on yksi onnistumisen edellytyksistä. <https://ov-foorumi.fi/>. Uusi omistajanvaihdosinfo osoitteessa <https://ovinfo.fi/> sisältää kattavan tietopaketin matalan kynnyksen palveluita sekä yritysneuvojille mahdollisuuden suorittaa omistajanvaihdososaajamerkin. Tällaisille jo tuotetuille palveluille varmistettava jatkuvan parantamisen turvaava rahoitus ja laaja hyödynnettävyys.

Yksinyrittäjyys ja sen tavoitteet

- Kappaleessa todetaan seuraavaa: “Kynnys ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen on korkea, yksinyrittäjät toimivat usein verkostomaisesti. Yksinyrittäjyyden taustalla on usein halu oman vapauden pitämisestä, eikä yritystoimintaa haluta lähteä kasvattamaan kooltaan tai markkina-alueelta. Itsensä työllistämisen ja yrittäjäriski ei näy monilla yrittäjillä tulojen nousuna. Lähes puolet yksinyrittäjistä ansaitsee alle 2000 euroa kuukaudessa. Suomessa on tarpeen tarkastella, onko yksinyrittäjyydessä valtion taholta esteitä, joita poistamalla tai kaventamalla yhä useampi yksinyrittäjä on kasvuhaluinen ja -kykyinen kasvattamaan yritystoimintaansa ja ryhtyä työnantajayrittäjäksi.” Työntekijän palkkaamista harkitsevan yksinyrittäjän osalta yksi merkittävä riski on työntekijän sairastuminen ja tähän on vaikea varautua. Tämän vuoksi voisi olla syytä tutkia

muissa maissa olevia käytänteitä sairausajan palkan osalta. Voisiko sairausajan palkkaa korvata esimerkiksi ensimmäisten 5 työntekijän osalta KELAn toimesta ja siten madaltaa riskiä työllistää

Yritysten kansainvälistyminen ja sen tavoitteet

- Eritasoisilla yrityksillä on omat kansainvälistymisen usein toimialakohtaiset haasteet. Startup on lähtökohtaisesti kansainvälistyvä kasvuyritys, jota on tuettava oikeilla toimenpiteillä. Kansainväliset sarjayrittäjät eivät vastaavissa määrin hautomopalveluita tarvitse, mutta näitä palveluita tarvitaan uusien skaalautuvien startup yritysten mahdollistamiseksi ja tukemiseksi.

Aluehallintouudistus ja elinvoimakeskusten sekä niiden tavoitteet

- Työllisyyspalvelut on siirretty kunnille, koska siinä kuntien oman alueensa tuntemus nähtiin tärkeäksi. Yrityspalvelujen toteuttamisen osalta tilanne on sama. Yritysten kehittämisen näkökulmasta esimerkiksi kaavoitus-työllisyys-yrityspalvelut muodostavat saumattoman kokonaisuuden, jossa kuntakohtaisella tuntemuksella on iso merkitys. Suurien maakuntien, kuten Pohjois-Pohjanmaan maakunnassa, eri kunnat poikkeavat elinkeinorakenteeltaan ja toimintaympäristöiltään merkittävästi toisistaan. Tästä syystä yrityspalvelujen kehittäminen läheisyysperiaatetta noudattaen on tärkeää.

3.2 Osaamisen ja osaavan työvoiman saatavuuden tavoitteet

Yleiskommentit koskien lukua 3.2:

- Periaatepäätöksessä tulisi huomioida myös kansainväliset opiskelijat asetettaessa tavoitteita, jotka tukevat yrittäjyyskasvatusta, yritysten perustamista ja osaavan työvoiman saatavuutta. Tärkeitä tavoitteita ovat esimerkiksi Suomen vetovoiman vahvistaminen opiskelumaana eri koulutusasteilla ja -aloilla, työllistymispolkujen vahvistaminen oppilaitoksista yrityksiin sekä yrittäjyyden ja yrityskasvatuksen tukeminen kansainvälisten opiskelijoiden mahdolliset erityistarpeet huomioiden.

- Ulkomaiseen työvoimaan liittyvät tavoitteet on pitkälti koottu otsikon ”Kansainvälinen rekrytointi ja sen tavoitteet” alle. On tärkeää, että näkökulma nostetaan yhdeksi erityisen huomion kohteeksi. Tämän lisäksi ulkomaalaiseen työvoimaan ja kansainvälisiin opiskelijoihin liittyvä näkökulma voisi vielä selkeämmin läpikäydä muita luvun 3.2. tavoitteita, jotta ko. näkökulma tulisi osaksi kaikkien luvun 3.2. tavoitteiden toteuttamista.

Yrittäjyyskasvatus ja sen tavoitteet

- Yrittäjyyskasvatuksen ja yrittäjämäisen kulttuurin luominen ja vahvistaminen kaikilla koulutustasoilla on tärkeää. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää yliopistoissa tapahtuvaan työelämätaitojen opetuksen rinnalla yrittäjyystaitojen omaksumiseen. Työllistyminen työpaikkaan tai yrittäjäksi tulisivat olla tasavertaisia ensisijaisina vaihtoehtoina. Nyt yrittäjyystaidot loistavat poissaolollaan kaikille pakollisissa opinnoissa useimmissa yliopistoissa ja huolestuttavana trendinä

yrittäjyyshalukkuus vähenee korkeakoulutuksen myötä. Ammatillisella toisella asteella ollaan tässä edellä yliopistoja. Yrittäjänä työllistyminen tulisi nostaa normiksi työpaikkaan työllistymisen rinnalle myös korkeakouluissa. Ratkaisuna esimerkiksi:

Yrittäjyystaitojen opetus työelämätaitojen opetuksen rinnalle kaikille opiskelijoille.

Yrittäjyyskasvatus osaksi kaikkia korkeakoulujen tutkinto-ohjelmia ja koulutustasojia ml. tohtorikoulutus.

- Suomessa on syytä kiinnittää huomiota naisten yrittäjyysaktiivisuuden kasvattamiseen. Työikäiseen väestöön kohdistuvan Global Entrepreneurship Monitor (GEM 2021/2022) -tutkimuksen mukaan 60 % naisista epäonnistumisen pelko estää yrityksen perustamisen saman osuuden ollessa miesvastaajilla vain 40 %. Tämä on huomattavan korkea verrokkimaihin nähden, joissa vastaavaa sukupuolten välistä kuilua ei havaittu. Myös muut erityiset ryhmät kuten yksinyrittäjät, kevytyrittäjät, nuoret yrittäjät, maahanmuuttajayrittäjät, jne. olisi syytä nostaa esiin rakennettaessa mukaan ottavaa yrittäjyyspolitiikkaa.

- ”Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen perus-, soveltava ja käytäntöä palveleva tutkimus mahdollistaa entistä helpommin mahdollisuuksia tehdä innovaatioista ja tutkimustuloksista kannattavaa liiketoimintaa.” Tämä hyvin tärkeä ja kannatettava tavoite. Tässä onnistuminen edellyttää pitkäjänteisyyttä ja ennakoitavaa näkyvyyttä tutkimusrahoitukseen. Riittävä tutkimusrahoitus ja tutkijoiden työllistymismahdollisuudet myös post doc -vaiheessa on edellytys sille, että parhaat osaajat haluavat ryhtyä tutkimustyöhön, pysyvät myös valmistuttuaan suomalaisen yhteiskunnan palveluksessa (tutkimuslaitokset tai yritykset) sekä sille, että Suomi on aidosti houkutteleva pysyvä työllistymismaa ulkomaalaistaustaisille osaajille.

- ”Yritysten toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten ja muuttuvien osaamistarpeiden alueellista sekä toimialakohtaista ennakointi- ja arviointitietoa on hyödynnettävä monipuolisesti osaavan työvoiman saatavuuden suunnittelussa ja valmistelussa.” Tutkittua tietoa tarvitaan tietoon pohjautuvan strategisen päätöksenteon tueksi. On siis varmistettava, että eri puolilla Suomea toimivilla tutkimusyksiköillä on riittävät resurssit tuottaa pitkäjänteisesti alueiden ja yritystoiminnan kannalta välttämätöntä tietoa.

Osaavan työvoiman saatavuus ja osaamisen vahvistaminen sekä niiden tavoitteet:

- Työn vastaanottamisen oltava aina kannattavaa, myös tilapäistöiden ja osa-aikaisen työn vastaanottaminen. Yrittäjyyden kokeilemisen ei pitäisi kategorisesti sulkea pois muun sosiaaliturvan piiristä eikä pieniin, aloitteleviin yrityksiin kohdistuvat maksut (YEL, alv-uudistus) saisi estää yritystoiminnan kokeilua esimerkiksi kevytyrittäjänä tai opiskelujen ohella. On tärkeää pyrkiä luomaan olosuhteet, jossa yrittäjyyden, palkkatyön ja opiskelun yhdistäminen onnistuu vaivattomasti.

- Tavoitteessa ”Osaavan työvoiman saatavuus on keskeinen yritysten kasvua ja menestystä rajoittava tekijä” tulisi huomioida erityyppisten alueiden erityispiirteet. Esimerkiksi korkeakoulutetun työvoiman saatavuus on vaikeampaa korkeakouluseutujen ulkopuolella, maaseutumaisilla ja harvaan asutuilla alueilla. Korkeasti koulutetun työvoiman saatavuutta tämän tyyppisillä alueilla sijaitsevissa yrityksissä voidaan tukea esimerkiksi vahvistamalla korkeakouluopiskelijoiden ja yritysten välisiä kontakteja opiskeluaikana.

- Ottamalla 1.8.2005 Suomessa käyttöön otetun kaksiportaisen tutkintorakenteen (kandidaatti, maisteri) mahdollisuudet käyttöön olisi mahdollista saada merkittävä määrä kandidaatiksi

valmistuneita työelämään ja yrittäjiksi. Tämä edellyttää sitä, että yliopistot tuottaisivat maisterivaiheen opintoja ilta- ja viikonloppu- tai monimuoto-opintoina, mikä mahdollistaisi kandidivaiheen suorittaneille siirtymisen oman alan tuottavaan työhön samalla kun suorittavat maisteritutkinnon. Suomessa yliopistojen tutkintoon johtavassa koulutuksessa oli tilastokeskuksen mukaan vuonna 2022 163 700 opiskelijaa, joista kahden vuoden maisteriohjelmassa n. 60 000 opiskelijaa.

Kansainvälinen rekrytointi ja sen tavoitteet:

- ”Kansainvälinen rekrytointi ja sen tavoitteet” otsikon alla mainittu ”On tärkeää tunnistaa ja hyödyntää Suomessa jo olevaa kotimaista ja ulkomaista osaamista” on erittäin tärkeä tavoite. Tämä kytkeytyy tiiviisti periaatepäätöksessä aiemmin mainittuun tavoitteeseen ”Osaavan työvoiman saatavuus on keskeinen yritysten kasvua ja menestystä rajoittava tekijä”, jossa todetaan rekrytointiongelmien yleistymisen sekä uudenlaisen rekrytointiosaamisen tarve.

Rekrytointiosaamisen kehittäminen sekä rekrytoimiseen liittyvien esteiden tunnistaminen ja ratkaiseminen ovat erityisen tärkeitä Suomessa jo olevan ulkomaalaisen osaamisen tunnistamisessa ja hyödyntämisessä. Periaatepäätöksessä tulisi kytkeä edellä mainitut tavoitteet tiiviimmin toisiinsa.

- ”Tavoitteena on, että suomalaiset yritykset koosta ja sijainnista riippumatta osaavat ja uskaltavat rekrytoida tarpeisiinsa sopivia osaajia myös ulkomailta” on tärkeä tavoite. Tavoitteen toteuttaminen edellyttää, että yrityksille on sijainnista riippumatta helposti saatavissa tietoa kansainvälisen rekrytoinnin toteuttamisesta ja siihen liittyvistä vaatimuksista. Tiedon on oltava saatavissa yhdestä paikasta, ns. yhden luukun periaatteella. Rekrytointiprosessin on oltava nopea ja sujuva. Pienimpien yritysten osalta julkisen hallinnon tukipalvelut ovat erityisen tärkeitä, jotta kansainvälinen rekrytointi on toteutettavissa yrityksen käytettävissä olevilla resursseilla.

- Hankesuunnitelmassa esitetyssä sisällysluettelon runkoluonnoksessa mainitaan kansainvälisten rekrytointien lisäksi pitovoiman edistäminen. Tätä erittäin tärkeää tavoitetta ei tule jättää periaatepäätöksestä pois. Sekä korkeasti koulutettujen että muiden työperäisten maahanmuuttajien sekä kansainvälisten opiskelijoiden kotoutumiseen on kiinnitettävä huomiota. Kansainvälisesti kilpailukykyiset työpaikat sekä selkeät työllistymispolut oppilaitoksista yrityksiin ovat tärkeä osa Suomen pitovoimaa. Yritysten ja työnantajien roolia ja osaamista ulkomaalaisten työntekijöidensä kotoutumisen tukemisessa tulisi selkiyttää ja kehittää.

Oulussa 26.7.2024

Matti Muhos

Johtaja | Director

Professori | Professor of Growth Management, Renewing Business, and Digitalization

Dosentti | title of Docent, Technology Business

TkT | Dr.Sc. (Tech.), Industrial Engineering and Management

Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti | University of Oulu Kerttu Saalasti Institute

e-mail matti.muho@oulu.fi

Tel. +358 40 0407590

Muhos Antti

Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti - Oulun yliopisto, Kerttu Saalasti
Instituutti